

18È CONGRÉS DEL PSM-

ENTESA NACIONALISTA

27 I 28 DE MAIG

DECIDITS PER UN PAÍS PRÒSPER I SOSTENIBLE

PONÈNCIA DE POLÍTIQUES ECONÒMIQUES

Ponent: Gabriel Huguet

Coordinador: Damià Perelló

Han participat de la Ponència:

Bartomeu Amengual, Felip Esteva, Antoni Sansó, Josep Malloll, Joan Serra, Joan Arbona, Miquel Gual, Antoni Reus, Xavier Serra, Emilio Arteaga i Joana M. March.

Índex:

Pàg.

4 I. El PSM davant l'economia mallorquina (anàlisi introductori)

4 Plantejaments i realitats

6 Posicionament de les forces governamentals

6 El compromís de futur

6 II. El turisme com a eix vertebrador de la nostra economia

7 El turisme i la societat

7 Els problemes estructurals i conjunturals del sector turístic

8 El sector hotelier i les indústries que el complementen

8 L'estacionalitat turística

9 Diversificació de l'oferta turística

10 Model turístic

10 III. Propostes econòmiques sectorials

10 Impuls a la competitivitat i a la diversificació econòmica

11 La indústria tradicional mallorquina i la construcció

13 Les noves tecnologies i el sector de la comunicació

14 Per un comerç arrelat al país

15 Artesania, la tradició feta economia

15 Un projecte de futur per a l'agricultura i la pesca

16 El treball en les millors condicions

17 El finançament

Prefaci

Aquesta ponència s'estructura en tres parts. La primera està integrada per una anàlisi introductòria on es tracten de manera global les característiques de la nostra economia a partir dels eixos que configuren el PSM. Una segona en la qual, de manera singularitzada, i atès el pes que la indústria turística té en la nostra economia, es fa un repàs del sector i es proposen les línies mestres d'actuació en aquest àmbit. Finalment es fan tota una sèrie de propostes d'actuació específiques per a cada un de la resta de sectors que integren l'economia mallorquina.

Preàmbul

És evident que el pes de l'economia internacional sobre l'economia mallorquina de cada vegada s'accentua; no podem, per tant, ni des del punt de vista ecologista, ni des del punt de vista socialista, ni des del punt de vista de la defensa de la nostra nació, començar una anàlisi econòmica de la nostra realitat sense considerar l'economia mundial.

I no podem passar per alt les conseqüències d'una globalització neoliberal que, robant la frase del títol d'un treball d'en Joan Lladonet, és fàbrica de misèria. I no és fàbrica de misèria només als països del tercer món, els habitants dels quals estan emigrant en massa i en condicions infrahumanes cap als països del primer món; és fàbrica de misèria allà i fàbrica de misèria aquí. I no és fàbrica de misèria aquí, només, per l'impacte que hi pugui tenir l'arribada massiva d'immigrants, ni per l'arribada de productes produïts en condicions laborals quasi esclavistes que arruïnen la producció autòctona, ho és també per la pèrdua progressiva dels drets dels treballadors que ens venen com a condició indispensable per a generar llocs de feina, per la voracitat de les grans empreses a guanyar més i més diners reduint les condicions de treball dels seus assalariats, per la desvergonya del capital que, amb el suport de molts de governs, fins i tot de molts de governs autoanomenats socialdemòcrates i socialistes, no poden fre al seu afany de guanys més i més grossos i gosen proposar lleis com la iniciativa Bolkestein, que acumularia tots els inconvenients de la deslocalització d'empreses sense haver-ne cap dels pocs avantatges que pugui tenir.

No podem acceptar un model de creixement que planteja unes greus amenaces a l'equilibri ambiental d'arreu del planeta, i que si acabàs generalitzant-se el rebentaria. I no podem anar exigint als països del tercer món que renunciïn a un model que nosaltres continuam seguint.

No podem acceptar un sistema econòmic que es basa en l'explotació dels països subdesenvolupats, en el robatori descarat dels seus recursos (pensem en l'Iraq, o en la zona dels grans llacs africans, i etc.), ni permetre que ho vulguin compensar important-nos l'explotació, de manera que els nostres joves i els nostres fills tenen ja, i tendran encara més, unes condicions laborals pitjors a les que hem tengut els qui ja no som tan joves com voldríem.

Per tant qualsevol plantejament de política econòmica que facem, haurà de saber compaginar dues necessitats imperioses: la necessitat imperiosa d'adaptar-nos a la realitat actual de l'economia mundial i de la pròpia, i la necessitat no menys imperiosa de canviar radicalment aquestes realitats i d'anar preparant el camí per a que aquest canvi sigui el més ràpid i el menys traumàtic possible.

I. El PSM davant l'economia mallorquina

1. Plantejaments i realitats

1.1 El **PSM-Entesa Nacionalista de Mallorca**, com a partit nacionalista, d'esquerra, ecologista i mallorquí, promou la consecució per a les Illes Balears d'una política econòmica que serveixi d'eina per a la modernització, la creació d'unes estructures àgils, eficaces, respectuoses amb l'entorn i que garanteixin la competitivitat dels diferents sectors illencs en un món cada cop més globalitzat. L'objectiu és garantir la millor qualitat de vida de totes les persones que compartim aquesta terra dins una societat pròspera, avançada, justa i solidària.

1.2 El PSM durà a terme un **model econòmic equilibrat**, on sense deixar de vista la preeminència del sector turístic i els serveis que el complementen, es pugui consolidar una economia diversificada a partir dels sectors que tradicionalment han tengut presència al nostre país, com també dels més innovadors que es vinculen a les noves tecnologies.

1.3 Fomentarem un nou clima de **confiança entre els sectors empresarials, els emprenedors, els treballadors i les administracions públiques** per promoure un creixement econòmic sostenible, que prengui com a base el consens entre els diferents sectors econòmics, les seves necessitats estructurals, l'interès general dels ciutadans, i la capacitat de foment inversor del Govern, els consells i els ajuntaments.

1.4 Per dur a terme tot això, però, necessitam tenir molt present quina és la realitat de l'economia mallorquina, les seves debilitats, mancances, fortaleses i oportunitats, per així establir una estratègia d'actuació que garanteixi aquests objectius. Si prenem com a referència les dades d'afiliació a la Seguretat Social de 2005 (2n i 4t trimestres), per exemple, a manera de radiografia, ens adonarem que Mallorca presenta els següents resultats:

Aquestes dades dibuixen **una economia amb unes peculiaritats que es caracteritzen per l'estacionalitat i la influència de l'activitat turística sobre la resta de sectors**. En aquest sentit tant els serveis, en conjunt, com la construcció, en bona mesura, són subsidiaris del dinamisme del turisme perquè, a més de prestar serveis generals a la població, troben en l'activitat turística una vàlvula que condiona i orienta el seu creixement. Mallorca s'està convertint a més d'una destinació turística madura i les inversions i perspectives laborals s'han d'orientar en funció d'aquest fet.

1.5 El futur de les Illes Balears no s'està construint sobre la base d'una societat qualificada, que posa en la formació i el nivell acadèmic de la seva població l'eix central sobre el qual edificar la competitivitat dels seus sectors econòmics. El fracàs escolar i la manca d'incentius en la formació és fruit d'una economia que no necessita tant de mà d'obra qualificada com barata per poder donar resposta a l'oferta laboral existent. En tot cas, això comporta l'existència d'uns forts corrents migratoris que contribueixen a satisfer aquesta demanda, alhora que la complementen amb personal qualificat provinent d'altres indrets, nouvinguts que cada cop ocupen amb més força llocs de rellevància professional.

1.6 La indústria, tant la tradicional com altres possibles formulacions emergents, resten en la marginalitat econòmica, però no per això deixen de tenir la seva importància i potencialitats que cal fomentar. La diversificació econòmica ha estat i és per al PSM una de les fites clau de la seva estratègia econòmica, això vol dir que des de les administracions no s'ha de ser ni neutral en la seva potenciació, ni ingenu ignorant la seva interrelació amb la resta de sectors dins d'una economia globalitzada.

1.7 En tot aquest procés, el més important per al PSM és tenir visió de conjunt i actuar d'arrel d'acord amb el país que volem construir. I tot això implica dissenyar unes polítiques que sense deixar de banda el consens amb els sectors, que fonamenten el seu interès particular en el benefici a curt termini, s'ordeni el creixement i la inversió econòmica en funció de l'interès general i la sostenibilitat social i mediambiental de Mallorca. Això implica **apostar per dos fronts d'actuacions**: D'una banda, per la formació que ha de ser la base sobre la qual edificar la qualitat professional i la competitivitat dels nostres treballadors i les empreses. L'altre element ha de consistir a **definir els sectors estratègics de creixement** sobre els quals fonamentar la diversificació de l'economia mallorquina i que han de complementar l'activitat turística.

1.8 En aquest sentit, la nostra actuació ha de ser clara, **rellançar les indústries tradicionals** del calçat, la bijuteria, l'alimentació, el moble, elements de la construcció, etc., i **incorporar** tota una sèrie de noves actuacions empresarials, totes vinculades a **les tecnologies emergents, a la comunicació, al disseny i a la investigació, entre d'altres**.

1.9 La qualitat ha de ser la nova divisa, tant del turisme com dels sectors que el

complementen. A la llarga, actuar com una destinació o un mercat barat es farà insostenible i serem desbancats per altres ofertes que en aquest terreny sempre seran millors competidors. La nostra economia no pot estar tant lligada a la conjuntura turística d'altres destinacions de sol i platja que en funció d'epidèmies o de conflictes ens aporten millors o pitjors balanços. Som una destinació madura dins l'Europa de l'euro, i això és un condicionant que cada dia pesarà més. Però la qualitat no només pot venir donada pel turisme i les seves infraestructures, també ha de ser fruit del conjunt de la seva economia, del seu equilibri econòmic i laboral, i de la qualitat de vida que en definitiva traspuï el conjunt de la societat mallorquina.

1.10 En la dinamització de l'economia de Mallorca, i de les Illes Balears en conjunt, és fonamental la capacitat d'incidència dels poders públics com també de la seva capacitat de finançament. **Les Balears, de manera progressiva, van perdent pes en la creació de PIB a nivell estatal.** El creixement econòmic del nostre arxipèlag en els darrers anys ha estat inferior que el de la resta de comunitats autònomes. Aquest fet ha provocat una caiguda del nostre PIB pc: les Illes Balears han deixat de liderar aquest rànquing. No obstant això, les Balears encara som la comunitat que més contribueix a la solidaritat amb la resta de regions espanyoles (14,6 del PIB) i que patim una de les mancances més greus en inversions públiques. L'any 1995, la diferència entre allò que un ciutadà de les Balears pagava en impostos i allò que rebia de l'Estat era de 1.569 euros, l'any 2005, de 3.275 euros. Per això el tema del finançament és l'altre gran clau del nostre creixement econòmic, i de la capacitat que la ciutadania de Mallorca pugui gaudir d'unes bones infraestructures i serveis públics d'acord amb el seu esforç fiscal.

1.11 La qualitat de vida de la nostra gent, el progrés i benestar econòmic depenen hores d'ara del finançament autonòmic, que és objecte de negociació arran de les reformes estatutàries. En aquest sentit, el PSM sempre ha reivindicat la sobirania fiscal del nostre país. La fórmula del concert econòmic és la solució que proposam, no tan sols per acabar amb l'espoli fiscal que patim de manera secular, sinó per actuar de manera efectiva contra els costos de la insularitat amb mesures que compensin els preus que comporta la disseminació multiinsular de les Balears. Aquest fet és agreujat per una qüestió que és fonamental, i és que, pel fet de no formar part del continent, l'Estat no té competències al nostre territori que justifiquin la seva intervenció directa amb inversions, la qual cosa, amb el temps, ha comportat un vertader deute històric que cal compensar dotant de recursos les institucions autonòmiques perquè puguin refer aquesta situació injusta. Més encara, l'endeutament que ha generat l'actual Govern balear en la seva política viària i comunicativa requereix un nou sistema de finançament si no es vol arribar a una situació de colapse que hipotequi l'actuació de futurs governs en diverses legislatures. No obstant això, tant el conveni de carreteres com les propostes de finançament que pot comportar l'Estatut català, ens poden portar cap a una situació que alleugereixi aquest dèficit sense arribar, però, a l'estadi d'equilibri entre el nostre esforç fiscal i la solidaritat que seria desitjable.

1.12 Amb tot això hem de dir que el dinamisme i la capacitat que ha demostrat la societat mallorquina per tirar endavant amb el seu desenvolupament econòmic ens fan ésser relativament optimistes. El nostre problema és cultural, de cultura empresarial, econòmica i política. Necessitam arbitrar el nostre creixement d'una manera sostenible i racionalitzada. **El nostre objectiu no és aturar el creixement o anar contra els sectors empresarials que generen riquesa, és garantir que aquesta activitat que genera benestar es faci d'una manera racional i que atengui l'interès general** de tota la ciutadania, que el creixement econòmic es faci amb les millors condicions mediambientals i des del punt de vista d'allò que són els drets laborals dels treballadors amb un lloc de feina digne, estable i una remuneració justa.

1.13 L'economia social, garantir l'estat del benestar i les seves prestacions, és l'objectiu de la política del PSM, i per això des de la reforma del nou estatut d'autonomia reivindicarem tots els instruments competencials que ens ho permetin dur a terme.

2. Posicionament econòmic de les forces governamentals

2.1 Dins aquest marc hi hem d'enquadrar la gestió econòmica de les dues grans formacions estatals, tant PSOE com PP des de la seva responsabilitat al govern espanyol han mantingut sempre una actitud que s'ha caracteritzat pel manteniment de greuge fiscal, la manca d'inversions, i la concepció de l'economia balear en funció del turisme com a element compensatori del dèficit

comercial espanyol. No ha interessat gens aconseguir una economia més equilibrada o compensar els dèficits estructurals i de finançament que presentaven les Illes. Davant aquesta actitud, les seves sucursals del PSIB i el PP balear sempre han actuat amb una política intercanviable de denúncia (oposició victimista) o justificació en funció de qui exercia el govern central, mai a favor dels interessos dels ciutadans de les Balears si això suposava una confrontació amb el Govern de l'Estat si era del mateix color. En aquest cas, el buidatge de contingut de les reivindicacions ha estat la tònica general d'aquestes formacions, l'execució, o més ben dit, la inaplicació del Conveni de carreteres n'és un bon exemple, a l'igual que el REB, que no ha servit gens per pal·liar els costos de la insularitat un cop que el PP n'anul·là el contingut.

2.2 Pel que fa a l'actual gestió de govern del PP, aquest s'ha caracteritzat per la seva impotència per abordar els greus problemes estructurals que presenta l'economia mallorquina. Res s'ha fet per la reconversió turística, com tampoc per la dinamització dels sectors industrials o innovadors que poden complementar la nostra economia. En un intent desesperat per emmascarar la greu situació econòmica balear s'ha optat per fer una nova edició del que va suposar el Pla Mirall, ara aplicat a les infraestructures viàries, amb la qual cosa la construcció és el sector que momentàniament torna a estirar l'economia, tot i que els serveis també s'han reforçat una millor conjuntura al nivell europeu, que ha beneficiat el turisme. Lluny de la promoció del teixit productiu balear, el PP ha optat per fomentar el clientelisme polític i promoure el desembarcament de tota una sèrie d'empreses de fora, i del seu entorn partidista, per promoure'n l'arrelament en el mercat illenc i accedir al diner que genera la inversió pública.

2.3 Els resultats d'aquesta política del PP són prou evidents; informes com els d'Hispalink i Sa Nostra posen de manifest que el PIB balear serà dels que menys creixerà de l'Estat, i per tant que serem una de les comunitats autònomes que menys riquesa generarem. En aquest sentit es posa de manifest l'existència d'una sèrie de problemes estructurals que s'han d'abordar de manera ineludible, com són la manca d'inversió en formació i en noves tecnologies per a la millora de la productivitat. Fins i tot, des d'algun mitjà de comunicació s'ha arribat a demanar un pacte social de grans proporcions per superar la crisi estructural que cada cop és més visible i preocupant.

3. El compromís de futur

3.1 S'acosten temps nous i **el PSM ha de tornar a estar disposat a assumir les màximes responsabilitats de govern** per fer possible que el nostre país, Mallorca, les Illes Balears, avancin amb una economia sòlida de cara als reptes del futur: la globalització i el benestar de les persones. Una nova acció de govern, però, comportarà la necessitat de signar un gran pacte polític per tal d'assumir una vertadera transformació estructural de la nostra economia. La gestió que iniciarem durant la legislatura del Pacte de Progrés fou una primera aproximació que serví per abordar d'una manera valenta i eficaç molts d'aquests problemes estructurals; ara necessitam fer una passa més i comprometre les estratègies i els pressuposts de les administracions públiques en aquest compromís pel país, per un progrés econòmic sostenible i equilibrat, i, en definitiva, pel benestar de les persones.

II. El turisme com a eix vertebrador de la nostra economia

El model econòmic del PSM té com a objectius prioritaris fomentar una economia diversificada i sostenible per a les Illes Balears i estructurar la societat de les Illes per mitjà de la defensa del turisme com a motor de l'economia del país. El turisme ha d'actuar com a catalitzador econòmic del desenvolupament de les Illes. En el nou projecte polític hem de lluitar per tal que el turisme continuï essent un gran motor de l'economia de les Illes.

1. El turisme i la societat mallorquina

1.1 Turisme i sostenibilitat. L'activitat turística és una activitat econòmica, i com a tal, és consumidora de recursos, dels quals n'hi ha un consum en excés; genera molts de residus; té necessitats d'infraestructures específiques; actua negativament sobre certs valors socials i culturals, i és controlada majoritàriament pel sector privat, on bona part de les decisions segueixen criteris exclusivament econòmics, en concret de maximització de benefici.

1.2 Una Illa amb recursos naturals limitats. És evident que les Illes tenen limitats els recursos naturals i la seva capacitat de resistir i adaptar-se als canvis que l'home pot introduir. Hi

ha tres recursos que resulten limitants: l'aigua, el sòl i l'energia. El turisme sostenible no equival a creixement zero, sinó que ha de ser ecològicament acceptable, econòmicament viable, institucionalment assumible i socialment just quant a la redistribució de la riquesa que genera, d'aquesta manera potser no provocarem una desestructuració social del nostre territori.

1.3 Turisme, societat i cultura. Aquest és un tema llargament i profusament estudiat a altres illes d'arreu del món, i a totes s'hi ha observat semblant problemàtica. La mercantilització de la cultura i la gradual pèrdua dels models de vida tradicionals, tenen un impacte més fort sobre les Illes que sobre destinacions continentals. L'administració local ha de tenir un paper garantista i mediador entre les exigències dels turistes i els drets de la població local. S'ha d'aprofitar el turisme com a generador de vies per mitjà de les quals es puguin obrir canals d'intercanvi i de cooperació.

1.4 Patrimoni històric i urbanístic. En els darrers temps, s'ha comprovat que donar a conèixer als viatgers la diversitat cultural i històrica d'una comunitat, pot esdevenir una eina per a un desenvolupament socioeconòmic equilibrat. Aquest pot ser un motor de canvi també a les Illes, un cop s'ha demostrat que el monocultiu econòmic en el sector terciari, especialitzat en el producte de «sol i platja», és extremadament fràgil i, sobretot de moment, insostenible.

1.5 Identitat i turisme. Es fa imprescindible la creació d'espais de diàleg, reflexió i crítica sobre el patrimoni cultural, sobre la seva conservació, sobre la seva investigació, en definitiva, sobre la identitat cultural que s'ofereix al turista. Reforçar la comunitat i la cultura de les Illes és una part necessària de la planificació que ha d'engegar una reconversió preventiva del nostre turisme. També són importants els marcs per protegir i conservar l'estructura social i cultural.

2. Els problemes estructurals i conjunturals del sector turístic

2.1 Les destinacions madures. Després dels tres booms turístics que hem sofert, hem de ser ben conscients del que tenim, un turisme massificat de sol i platja molt sensible a les petites variacions de preus, que es troba amb un producte molt deteriorat mediambientalment, amb establiments hotelers que no s'han adaptat a les noves demandes. L'estancament en el qual ens veim immersos ens han de fer apostar per una diversificació del sector terciari i una millora de tots els serveis. No podem consentir el transvasament de renda del sector hotelier al constructor que, en lloc d'aturar la saturació, agreuja el procés quan es construeix més, ja que això implica la consegüent degradació del producte

2.2 Reconversió – renovació. A les Illes Balears tenim més de 170.000 places turístiques de més de 20 anys, d'un total de 410.000, o sigui, una mica més d'una tercera part. La major part d'aquestes places es troben dins zones saturades "madures" que requereixen intervencions públiques quant a infraestructura i serveis públics. Això és, una reconversió integral per tal de donar vida a la zona. De cap manera, la reconversió turística s'ha d'entendre com a una subvenció pública de la reconversió del negoci hotelier en negoci immobiliari. L'interès públic sempre ha d'estar per damunt l'interès privat.

2.3 Esponjament. S'evitarà que les places obsoletes es converteixin en allotjaments sota cap tipus de fórmula (multipropietat, residencial, d'ús turístic o fins i tot familiar), perquè això seria la fi definitiva del turisme. És un miratge pensar que el sector de la promoció de la construcció pot ser la solució dels problemes que generi la reconversió preventiva (principalment d'atur). L'eliminació a què ens referíem anteriorment duu implícita una despesa, i per tant cal trobar fórmules per dotar econòmicament aquesta gran despesa. La saturació urbanística destrueix les nostres zones turístiques; per tant, no hem de construir ni una plaça més, només eliminar les obsoletes. I en aquesta tasca podem i hem de trobar la complicitat d'algun segment del sector hotelier.

2.4 Turisme residencial. El nombre de places totals continua augmentant. A què és deu això? Doncs que la incessant activitat constructora va col·locant places no regularitzades al mercat. Aquest turisme anomenat residencial no està regularitzat. En realitat no existeix i, evidentment, comporta una competència il·legal amb el sector hotelier regulat. Hi ha unes 170.000 places de més de 20 anys que necessiten mà de metge. Algun hotelier ha insinuat que aquestes es puguin convertir en places residencials i a més a més amb diners públics. Des de el PSM hem d'estar radicalment en contra d'aquesta mesura per diversos motius: perquè nosaltres hem de continuar apostant pel turisme de sol i platja; perquè amb diners públics no es pot alimentar l'especulació i el

negoci immobiliari del sector privat amb uns establiment que estan amortitzats unes quantes vegades (només en el casos d'interès social per cobrir necessitats de primer habitatge); perquè el turisme residencial és molt manco sostenible que el de sol i platja. Tanmateix caldrà trobar una fórmula per regular les places residencials i per renovar o esponjar les de baixa qualitat.

2.5 Infraestructures, serveis, comunicacions i transport. És vital per a la nostra economia turística disposar d'uns serveis eficients. De res ens serveix emprendre polítiques que ens alliberin de tota dependència si no disposam d'unes bones comunicacions aèries i marítimes amb el continent i sobretot entre Illes (la gran assignatura pendent). Hem de millorar els nostres serveis sanitaris i tenir en compte el gran augment d'habitants que alguns municipis, sobretot els costaners, han de suportar durant la temporada turística. Cal impulsar els acords de cooperació amb les seguretats socials d'altres països i per això, el Govern central ha d'establir una línia específica d'aquest extra cost sanitari.

3. El sector hotelier i les indústries que el complementen

3.1 El sector hotelier. A les Illes Balears aquest sector compta amb 1.330 establiments que reuneixen més de 400.000 places. El nivell de serveis generals (calefacció, piscina, TV satèl·lit, etc.) que ofereixen sol ser molt elevat, a l'igual que els de serveis exclusius (jacuzzi, sauna, Internet, etc.) i esportius. Així i tot cal que aquesta planta emprengui polítiques de modernització i millora, no només per augmentar el valor afegit del producte, sinó també per poder augmentar el període d'obertura anual. Aquest sector representa el 13,1% del VAB (valor afegit brut) total i el 16,4% del VAB de serveis. Aporta el 17,7 % d'afiliacions a la seguretat social i el 23% dels afiliats al sector serveis. Amb aquestes dades a la mà, podem concloure a ratificar la importància estratègica d'aquest sector dins l'economia balear. Per tant hem d'orientar la nostra política turística en la millora d'aquest sector en particular i de la globalitat del turisme en general.

3.2 L'oferta extrahotelera. Aquesta és la que ofereix al turista tot el que no pot trobar a l'hotel. Comprèn molt especialment els sectors de restauració, bars, comerços i oci en general, i és vital per al bon funcionament de les diferents zones turístiques. Sense aquesta oferta no podria viure el sector hotelier, ja que es complementen i es necessiten mútuament. Per tant és imprescindible establir ponts de diàleg i enteniment entre els interlocutors de les dues ofertes per tal d'evitar enfrontaments estèrils que no ajuden gens per al bon funcionament global de la nostra principal indústria: el turisme.

4. Estacionalitat turística

4.1 L'estacionalitat. L'estacionalitat del turisme illenc és un altre repte per a la sostenibilitat econòmica de l'illa i el benestar dels seus habitants. Cal entendre i mitigar les fluctuacions en el nombre d'arribades mitjançant la diversificació de productes i de mercats a fi que la taxa d'ocupació laboral s'estabilitzi i les infraestructures turístiques s'aprofitin bé.

4.2 Alternatives al turisme de sol i platja. A la Mediterrània en general i a les Balears en particular, hi ha forts contrastos dels fluxos turístics en el temps, ja que l'estacionalitat és molt accentuada. Tot plegat desencadena el desenvolupament d'un treball estacional molt marcat, aspecte que pot traduir-se en un factor de precarietat social. Per tant, s'han de cercar productes turístics de qualitat i sostenibles que atenguin clients/turistes els mesos de temporada baixa i mitja. Aquests permetrien una suavització en la corba del treball temporal.

4.3 Tipologia i adaptació a la estacionalitat:

a) **El turisme Verd.** S'integren baix aquest títol, conceptes com ecoturisme, turisme rural sostenible, turisme centrat en la natura (flora i fauna), etc. Aquest és un turisme, principalment centrat en la natura, paisatge i activitats agrícoles que se pot fer en temporada baixa i no s'encavalca amb el turisme de masses de sol i platja.

b) **L'agroturisme i turisme rural.** Es destaca la seva contribució a la rehabilitació progressiva del patrimoni històric, a través de la transformació dels habitatges, d'edificis antics, alguns d'ells fins i tot amb valor artístic. Un altre avantatge seria el seu paper en la reactivació de

l'economia local i evitar el despoblament. L'agroturisme pròpiament dit quasi no existeix a les Illes (queden ben pocs pagesos). Aquesta modalitat ha anat derivant cap al turisme rural que no és més que el turisme que es desenvolupa a fora vila i als pobles de l'interior.

c) Turisme Social. A Mallorca hem de saber aprofitar la infraestructura que tenim per atreure aquests tipus de turisme, el de la tercera edat, que a les temporades baixa i mitja poden ajudar a mantenir obertes algunes zones turístiques. A l'entorn europeu les passes que s'han fet són minses; s'ha d'aprofundir molt més en aquest sentit.

d) Turisme Cultural. Aquest no es podrà donar a les Illes si prèviament no es creen i promouen productes amb aquesta marca. La creació de productes culturals ha de lligar la preservació i conservació dels elements a visitar, a més de l'adequada senyalització i posada en valor dels elements patrimonials i culturals per a que la visita resulti satisfactòria. Finalment, la creació de productes ha de dur una campanya de difusió i promoció dels productes culturals i patrimonials, a fi d'arribar als potencials turistes que puguin estar interessats en l'oci cultural.

e) Turisme Gastronòmic. Aquest és un turisme que ajudaria als visitants a conèixer les Illes mitjançant la nostra gastronomia. A la vegada que potenciaria el sector primari com a proveïdor dels diferents agents involucrats en aquesta activitat.

5. Diversificació de l'oferta turística

5.1 La diversificació com a factor desestacionalitzador. La diversificació també passa per la recerca de nous mercats (hem de mirar cap a l'Europa de l'Est), pel canvi d'actitud dels nostres empresaris, per la preparació dels treballadors i per l'adaptació de l'oferta als nous mercats. No ens hem d'oblidar, com ja hem dit abans, del turisme social i de tercera edat, com també del turisme de congressos i reunions.

5.2 La diversificació com a element enriquidor del turisme de sol i platja. Les destinacions madures i estancades no poden competir per la via dels preus. Les Illes Balears, destí turístic madur, podria no competir a mitjà termini amb destinacions emergents com Croàcia, Turquia o Gràcia, amb una oferta a preus més baixos. Però nosaltres hi podem competir amb altres atractius o valors afegits, com per exemple: la transmissió al possible client de la tranquil·litat de què pot gaudir a les Illes, la qualitat de les infraestructures i els serveis, la millor formació de les plantilles, i en definitiva, la major qualitat del producte. Aquesta ha de ser la nostra gran tasca.

5.3 El tot inclòs i els seus efectes. Aquest és un dels grans reptes en el qual ens han col·locat els operadors europeus i les grans cadenes hoteleres, hem de prendre una decisió al respecte tenint en compte que la seva prohibició podria tenir efectes negatius a curt termini, però avaluant si aquesta seria a la llarga la forma d'incardinar les Balears dins una nova imatge molt més adient per als interessos del conjunt de la societat, o bé la seva regulació en termes qualitatius molt estrictes que donassin lloc a una nova situació i també implementació de dit règim, que, en tot cas, resulta greument perjudicial per als interessos de l'oferta extrahotelera.

6 Model turístic del PSM per avançar cap al futur

6.1 Necessitat de més recursos econòmics. Una **ECOTAXA** corregida i millorada, traslladat el seu cobrament a l'àmbit exclusiu de **ports i aeroports**. Per tal d'aconseguir l'assegurament de l'activitat i la creació de producte, com també la seva correcta transmissió al públic objectiu. Una insistent demanda de tota la societat turística en pro d'un finançament just per part de l'Estat i plasmat al nou estatut en forma de concert econòmic. Amb la consecució d'aquest finançament, tal vegada podrien quedar resoltos bona part dels problemes econòmics per dur endavant polítiques regeneradores globals. Possiblement faria innecessària l'aplicació d'altres impostos o taxes.

6.2 Adaptació de la LGT a la política turística del PSM. La Llei general turística (LGT) (lle

2/1999 de 24 de març) pretenia regular globalment els distints aspectes de l'activitat turística, ser una compilació de totes les lleis i decrets que fins aleshores ho regulaven, però es va quedar coixa. Podem afirmar que aquesta llei no ha suposat una millora, sinó que en alguns aspectes ha representat una passa endarrere. Per això des de el PSM proposam una profunda reforma d'aquesta llei per així donar solució al creixement turístic, al turisme residencial i al tot inclòs. La LGT ens pot servir per regular alguns aspectes del tot inclòs sense necessitat d'una llei específica. S'haurà d'introduir un articulat sobre aquesta modalitat que inclogui la definició i el caràcter del TI, hotels que s'hi podran acollir i altres qüestions que, evidentment, només tenen explicació en la recerca dels millors efectes per al conjunt de la societat.

6.3. Creació de molt de sòl públic, com a lloc d'esbarjo dels residents i dels turistes i, ocasionalment, com a lloc d'experimentació de tècniques agrícoles ecològiques. Exigir la devolució del deute històric (fins on es pugui) i destinar-lo bàsicament a l'adquisició de finques públiques. Pensem que aquí hi hem de trobar el suport dels treballadors d'hostaleria, perquè els seus llocs de treball s'estan degradant i la millora de la qualitat dels serveis oferits pot millorar l'oferta de llocs de feina i la qualitat dels mateixos fins i tot fent minvar el nombre total de places oferides. Ara les mencions per la construcció de segons habitatges, la urbanització desmesurada, és un atac contra la qualitat del turisme i cal saber-ne treure punta, saber-ho transmetre als treballadors i saber-los fer adonar de la necessitat de sortir en contra d'aquesta tendència econòmica potenciada pel govern balear.

III. Propostes econòmiques programàtiques sectorials del PSM

1. Impuls a la competitivitat i la diversificació econòmica

1.1 Millorarem la **formació dels professionals** a tots els nivells. No podem avançar en el camí de la competitivitat si no disposam de personal altament qualificat, tant pel que fa als obrers com als quadres directius. Per això hem de potenciar la formació professional i els cursos formatius impartits amb fons públics per reorientar-los cap als sectors econòmics que es considerin estratègics.

1.2 Promourem la **competitivitat dels productes i empreses** de les Illes Balears a partir del foment de les inversions en **R+D+I**. Les societats avançades són les que tenen capacitat d'innovar i produir en les millors de les circumstàncies, tot adaptant-se a les noves tecnologies. La universitat, les empreses i les administracions públiques han d'establir els àmbits de col·laboració per impulsar totes les iniciatives que en aquest camp siguin viables. Aquesta vinculació es farà a través de convenis on l'empresa pugui obtenir un rendiment econòmic mitjançant ajudes per a la comercialització d'aquests productes.

1.3 La **qualitat en la gestió empresarial** serà un dels objectius principals de la nostra gestió. Necessitam harmonitzar l'oferta dels distints sectors productius i prestadors de serveis amb allò que els demanen els consumidors, per disposar d'una infraestructura sòlida i dinàmica per afrontar els reptes del futur. Per això intensificarem els plans d'introducció de les normes ISO i de qualitat total.

1.4 La **internacionalització de les empreses** il·lenques és fonamental per garantir la seva supervivència en un món cada cop més globalitzat. Els productes il·lencs han de ser presents i coneguts a tot el món, i han de participar de les fires i els àmbits distributius internacionals que estiguin al nostre abast. El suport del Govern balear ha de ser absolut en aquest terreny.

1.5 Cal redefinir la marca *Producte Balear* que tant de mal ha fet en alguns sectors (especialment en el cas de l'oli d'oliva de Mallorca) i que ha confós els consumidors fent-los creure que aquesta marca identifica productes autòctons: la marca *Producte Balear* no agrupa productes fets aquí, sinó que, per exemple, una ametlla produïda a Califòrnia però envasada aquí, ja porta aquest distintiu. El Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees ja ha sancionat aquest tipus de marques.

1.6 Aconseguir la **identificació dels productes il·lencs amb propostes de qualitat** és el nostre objectiu. Dificilment podrem competir en quantitat a un territori tan petit com el que tenim, i amb un nivell de vida tan elevat, per això l'única garantia que tenim és la d'oferir els productes més selectes. Això vol dir activar les denominacions d'origen, el disseny i totes aquelles activitats que tinguin un alt valor afegit.

1.7 Defensarem el teixit productiu autòcton que integren les microempreses, com també les petites i mitjanes empreses, perquè constitueixen la base sobre la qual s'assenta la nostra economia. Això significa posar al seu abast tots aquells recursos que garanteixin la seva competitivitat, tant pel que fa a la seva capacitat de gestió, productivitat, com d'incidència en el mercat, amb les mateixes condicions que ho poden fer les grans empreses de fora.

1.8 Donarem suport a la capacitat emprenedora que comporti noves iniciatives empresarials, se n'estudiarà la viabilitat i posaran al seu abast viviers o hotels d'empreses on puguin iniciar la seva activitat compartint els recursos tècnics i administratius que possibilitin la seva futura independència.

1.9 Promourem l'autonomia de les persones en creació dels seus propis llocs de treball, fomentant l'autoocupació i el paper dels autònoms. Tenim una societat molt dinàmica, en la qual la iniciativa individual en alguns aspectes és la millor solució per donar resposta a tota una sèrie de tècnics, professions liberals o persones que desitgen establir un negoci pel seu compte, tots han de disposar de l'assessorament i els recursos que els ho permetin, d'acord amb les possibilitats de les seves propostes.

1.10 L'economia social, sens dubte, pot ser el gran complement que contribueixi a fer avançar la nostra economia amb rostre humà. **El cooperativisme, les societats laborals, etc., han de disposar de tot del suport institucional** per dinamitzar tota una sèrie de sectors econòmics que, alhora que es demostren rendibles i competitius, compleixin una funció social i democràtica pel que fa a la gestió empresarial. Això vol dir aconseguir un desplegament real de la recentment Llei de cooperatives aprovada pel Parlament balear.

1.11 Necessitam **sòl industrial, a bon preu i ben ubicat.** Si volem diversificar l'economia del país hi ha d'haver espais on ubicar les empreses i els serveis que s'hi vinculen de forma directa, alhora que cal treure dels nuclis urbans les activitats molestes i insanes. Per això, defensam polígons industrials o de serveis sostenibles, ecològicament controlats, que produeixin els mínims impactes ambientals i visuals. És important distingir els polígons, que han d'estar estratègicament situats als municipis que generin una activitat important, de les àrees de servei de les quals han de poder gaudir totes les poblacions. Molt de sòl industrial s'usa com a sòl comercial. En qualsevol cas hem de parlar de petits polígons repartits més que no de grans polígons industrials.

2. La indústria tradicional mallorquina i la construcció

2.1 D'acord amb els criteris de foment que hem exposat en els punts anteriors, i per no repetir-los, hem de continuar apostant per aquells sectors que tradicionalment han estat l'avantguarda de la producció industrial balear. **El calçat, la marroquineria, la bijuteria, la indústria del moble i els productes agroalimentaris** han de disposar d'un tractament preferencial i estratègic dins les línies governamentals d'actuació, tant pel que fa a la modernització d'aquests sectors com pel que fa al suport per a la comercialització d'aquests productes arreu del món.

2.2 Vehicularem la construcció com a indústria sostenible fonamental per a l'economia de les Illes Balears. En aquest sentit, entenem que ha d'anar reorientant la seva activitat diversificant els seus objectius al voltant d'altres actuacions que no s'han de centrar en el creixement extensiu i quantitatiu, com ha passat en els darrers anys. S'han de fomentar la innovació, la qualitat, l'augment de la competitivitat i la diversificació, com a eines bàsiques per a la millora del sector. S'han de potenciar la rehabilitació d'habitatges ja existents, la restauració d'edificis, la reforma d'aquells establiments que hagin quedat obsolets, les noves àrees de negoci (gestió d'edificis, actuacions mediambientals, nous productes i serveis, etc.), la internacionalització, i totes aquelles actuacions que siguin necessàries en l'àmbit de l'obra pública, per a la millora de la qualitat de vida dels ciutadans i ciutadanes de les illes.

2.3 L'obra pública ha de ser l'altre focus de regulació del sector, amb la responsabilitat que aquestes polítiques complementin les del sector privat, tant pel que fa a la compensació dels cicles econòmics, com al finançament publicoprivat quan sigui necessari. A hores d'ara ens

manquen tota una sèrie d'infraestructures (especialment a l'àmbit sanitari i educatiu, però també a d'altres) que són fonamentals per al nostre desenvolupament i que sens dubte han de comportar un nou camp d'actuació un cop superat el Pla Mirall i un cop racionalitzat l'efecte desmesurat que ha comportat la construcció d'autopistes (autovies i desdoblaments) que s'ha generat en la present legislatura. Accions com la renovació i modernització de l'oferta turística i de les seves infraestructures seran elements cabdals per afrontar.

2.4 Entenem que l'actual model de construcció extensiva, que consumeix una gran quantitat de terreny en l'edificació d'habitatges unifamiliars, ja no té sentit i s'ha d'apostar, amb anàlisis prèvies molt detallades, per una nova concepció en la qual el creixement vertical substitueixi l'horitzontal en aquelles àrees que es considerin idònies. Això ha de comportar menys consum de territori, un millor ús dels recursos i en definitiva una major sostenibilitat, sense que això cap impacte visual negatiu. Aquest canvi s'ha de produir d'acord amb una Llei del sòl i una Llei de l'habitatge que defineixin un ordenament urbà racional que garanteixi la qualitat de vida dels ciutadans i la sostenibilitat ambiental d'aquest sistema. També s'ha d'apostar per una arquitectura tradicional, feta amb criteri, i també per l'arquitectura contemporània, com a reflex del nostre temps i com a valor afegit de qualitat, innovació i modernitat. S'han d'oferir als residents habitatges de lloguer moderat, de titularitat o gestió pública, que romanguin essent de lloguer, per combatre l'excés de construcció especulativa i fer davallar els preus dels pisos a vendre i dels pisos a llogar pel sector privat. També s'han de potenciar les iniciatives de facilitar el lloguer de vivendes privades a preus moderats, des dels ajuntaments, o altres institucions, a canvi d'assegurar-ne el cobrament i la conservació en bon estat del patrimoni llogat.

2.5 Aquest procés no pot ignorar els nous pols de creixement urbà fruit de les xarxes viàries que han redefinit les àrees de creixement demogràfic entre Palma i la Part Forana, i sempre s'ha d'emmarcar dins una política urbanística que fomenti la integració social de les persones en l'entorn de la localitat en la qual s'ubiquen. En aquest procés s'hauran de prioritzar tres elements: a) La reordenació del sector empresarial autòcton perquè sigui més competitiu i pugui afrontar la cada cop més forta presència forana; b) La **necessitat de donar un contingut social a la demanda d'habitatges a partir del foment de les VPO de qualitat**; c) racionalitzar i controlar quantitativament i qualitativament aquest creixement i, finalment, d) estimular **solucions urbanístiques que potenciïn el creixement del sector amb un impacte territorial mínim**. Fracassar els moviments especulatius que hi ha darrera les noves autovies que ha imposat l'actual govern del PP.

2.6 El PSM durà a terme actuacions públiques per **evitar la retenció d'immobles desocupats**, hem d'especificar les actuacions, perquè, si no, és com no dir res. Entre les actuacions hi ha dues vies: A) Una via impositiva negativa, és a dir, gravar els propietaris d'habitatges desocupats, via increment de l'IBI, i altres taxes, etc. B) L'altra via seria positiva, que és bonificar els propietaris d'habitatges que els tenen ocupats, amb disminució de l'IBI, i d'altres taxes.

3. Les noves indústries i el sector de la comunicació

3.1 Hem d'incorporar els sectors econòmics que s'han demostrat més significatius aquests darrers anys en la producció illenca, com ara **la moda, el disseny, la informàtica...** Totes aquestes noves activitats han d'assolir el suport institucional que en possibiliti la consolidació com a projectes rendibles i exportables. En aquest sentit s'hauran de reforçar les estructures formatives amb més implicació de la UIB i altres iniciatives privades que hauran de comptar amb el suport de l'administració pública a partir d'iniciatives conjuntes.

3.2 Defensarem les indústries dels audiovisuals i mitjans de comunicació com a sectors estratègics del país. Els mitjans de comunicació no tan sols són una indústria emergent, sinó que són una eina fonamental del desenvolupament i la cohesió nacional del nostre país. Tant l'aparició de la televisió autonòmica IB3 com la televisió insular del Consell, no són més que una primera passa de la revolució que comportarà l'aparició de la TDT a les Balears, amb l'aparició de 2 canals

autonòmics públics, 2 de privats, 2 per a cada consell insular, uns altres 2 més d'insulars privats, 4 més de locals per a cada una de les 7 demarcacions en què es divideixen les Illes, 5 Mallorca. Per al PSM aquesta situació ha de comportar un revulsiu que garanteixi el **desenvolupament de les productores pròpies de les Balears per tal de garantir que el negoci que aquest sistema generi reforci la indústria i els professionals illencs**, com també la producció d'un sistema audiovisual que, partint dels valors i referents universals, sigui arrelat al país, la seva llengua i cultura. En aquest sentit hem de proposar la inclusió en el cicle formatiu de tota una sèrie de titulacions que tendeixin a garantir la qualitat dels professionals de l'audiovisual balear, com també la declaració com a estratègic d'aquest sector dins la nostra economia. En l'àmbit públic proposarem la creació en TDT d'un canal balear de notícies, com també la d'un canal cinemàtogràfic en versió original subtitulat en català per tal de fomentar el coneixement de llengües estrangeres, en particular l'anglès. Així mateix, i d'acord amb el que estableix la Llei de normalització lingüística, garantirem l'ús habitual del català com a llengua de comunicació dels canals de concessió autonòmica. També, i d'acord amb l'esmentada llei, **promourem la creació d'un sistema televisiu compartit amb les altres comunitats que disposen de canals en llengua catalana**, que permeti ampliar l'abast territorial i d'audiència de les nostres televisions, com també accedir a d'altres canals en llengua catalana que compensin l'allau televisiva en castellà que comportarà la TDT estatal. Totes aquestes polítiques comunicatives tendran també la seva trasllació als àmbits radiofònics, de la premsa convencional, d'Internet i d'altres tecnologies de la comunicació que es posin a l'abast.

3.3 Quant al tema de les indústries audiovisuals, el PSM potenciarà la creació d'una comissió balear cinematogràfica, com a **entitat encarregada de donar facilitats tant a les productores d'aquí com a les productores de fora**, i d'aquesta forma informar mundialment dels grans escenaris i indrets que tenen les Balears, amb l'objecte que les productores puguin venir a rodar part de les seves pel·lícules a la nostra illa.

3.4 La promoció de les noves tecnologies. Les noves tecnologies són un element transversal que, aplicat a tots els sectors de la societat: educació, assistència sanitària, empreses, administració, etc., milloren la qualitat de vida de tots els residents de les nostres illes i la competitivitat de les nostres empreses. Per això, les propostes del PSM en matèria de noves tecnologies són les següents: a) Adopció progressiva del programari lliure a l'administració, com a element d'estalvi de costos; b) Agilitzar l'administració mitjançant l'aplicació de les noves tecnologies als processos interns; c) Creació d'un òrgan de coordinació entre els diferents nivells de l'Administració en matèria de noves tecnologies; d) Fomentar l'adopció real de les noves tecnologies a les empreses i en la vida dels ciutadans, mitjançant actuacions de formació, la difusió de bones pràctiques, la implementació d'infraestructures de banda ampla i el suport als projectes de noves tecnologies. L'adopció de les noves tecnologies en el dia a dia de la societat augmentarà la competitivitat de les empreses de les Illes Balears, i esdevindrà també un element conciliador entre la vida familiar i les distintes obligacions dels ciutadans (treball, relació amb l'Administració pública, etc.). En aquest mateix sentit, es promourà l'accés a Internet de forma gratuïta mitjançant la connexió sense fils.

4. Per un comerç arrelat al país

4.1 Defensam un **model comercial mediterrani**, fonamentat en els petits i mitjans establiments que s'ubiquen a l'interior dels nuclis urbans, i que són la garantia del dinamisme econòmic, social i de relació cultural que es respira a places i carrers. Això vol dir posar al servei d'aquests establiments tots els instruments per garantir la seva modernització i afavorir la seva capacitat de competència enfront d'altres fórmules d'activitat comercial que poden posar en perill la seva continuïtat.

4.2 Matendrem la moratòria de construcció de grans superfícies, perquè entenem que comporten una desnaturalització de la igualtat d'oportunitats dels distintes agents comercials que operen al país. Aquestes propostes de les grans multinacionals estrangeres comporten el foment d'uns hàbits que concentren oci i consum en els extraradis urbans i que amenacen amb desbancar

les empreses autòctones tradicionals ubicades als centres urbans. El PSM mantindrà la moratòria comercial actual fins a l'aprovació del reglament de la Llei 11/2001 d'ordenació del sector comercial a les Illes Balears.

4.3 La regulació dels horaris comercials i l'obertura en dies festius és una garantia que hem de mantenir per assegurar que els professionals del sector puguin exercir les seves funcions de manera efectiva i exercir el seu dret al descans reglamentari. Per això ens oposarem als intents del Govern espanyol de contravenir el nostre marc competencial, imposant-nos unes regles desregularitzadores que només poden perjudicar els petits establiments i els seus treballadors.

4.4 Crearem el Servei de Defensa la Competència perquè totes les empreses que exerceixin la seva activitat a les Illes Balears disposin dels mateixos drets i obligacions, i no es donin situacions de posició dominant en el mercat que comportin un perjudici per als consumidors i usuaris dels serveis, imposant preus abusius o prestant uns serveis deficients.

4.5 Fomentarem les bones pràctiques comercials per assegurar que es garanteixen tots els drets que les lleis atorguen als consumidors i comerciants. Això implica un control de les vendes en rebaixes, saldos, liquidacions, etc.

4.6 Contribuirem al foment de l'associacionisme comercial per tal de donar suport a iniciatives conjuntes que serveixin per millorar les infraestructures comercials de determinades zones. Cal prioritzar actuacions per àrees més que en establiments individuals, ja que les accions globals revesteixen un major benefici per al conjunt dels establiments implicats en l'execució d'aquests programes (embelliment de zones comercials, activitats lúdiques que actuen de reclam, iniciatives de promoció conjuntes, etc.). S'incidirà també en les ajudes a les reformes de millora dels petits i mitjans establiments comercials ja existents.

4.7 Continuarem el pla de millora dels mercats estables. La modernització dels mercats i galeries comercials, com també la introducció de noves activitats al seu interior, són la solució per garantir la pervivència i competitivitat d'una oferta comercial que es fonamenta bàsicament en la gran capacitat d'elecció que s'ofereix als consumidors. Igualment, regularem l'activitat dels mercats periòdics a l'aire lliure perquè ofereixin més garanties als clients, especialment pel que fa als que s'estableixen de forma esporàdica a les zones turístiques.

4.8 Garantirem els drets lingüístics dels consumidors, fent complir el que estableix la normativa vigent sobre l'ús de la nostra llengua als establiments comercials, tant pel que fa a la retolació com a l'atenció personal.

4.9 Promourem al mediambientalització dels establiments comercials, això vol dir actuacions que han d'incidir no tan sols en l'eliminació de barreres arquitectòniques, sinó en la generalització de pràctiques com les bosses de paper i el foment de la senalla, l'ús racional d'aigua, l'estalvi d'energia, el foment del reciclatge, etc.

5. Artesania, la tradició feta economia

5.1 Contribuirem a crear les condicions perquè **l'artesanía com a activitat econòmica** obtingui tots els reconeixements professionals pels quals el sector ha lluitat (Campanya 130.1). Això ha d'anar acompanyat d'un suport genèric per garantir els nivells tècnics i de qualitat de l'obra a partir del reconeixement de la mestria de l'artesà per part de l'administració pública. En aquest sentit, garantirem la formació dels artesans, bé als tallers de mestres artesans o a través de l'Escola d'Arts i Oficis, mitjançant més suport públic a les persones que hi participin.

5.2 La comercialització dels productes artesans és l'altre eix d'actuacions que hem de potenciar. El PSM ajudarà a crear una xarxa de comercialització dels nostres productes artesans, i establirà vincles entre productors i comerciants per poder-los vendre. En aquest sentit hi ha distintes vies en les quals incidirem: d'una banda obrirem rutes de l'artesanía a través de les quals es puguin establir distintes tallers-botigues. D'altra banda, les fires oficials són una altra via de difusió entre professionals del comerç per difondre la seva obra, no tan sols a l'àmbit local, sinó que arbitrarem els mecanismes perquè puguin ser presents a les fires exteriors que millor puguin

encaixar en la seva producció. Pel que fa als mercats tradicionals i fires a l'aire lliure cal reforçar-hi la seva presència fent especial èmfasi en la qualitat dels productes i assignant espais singularitzats a aquestes manifestacions. Finalment, per fomentar l'artesanía cal actuar en la consciència de la societat mitjançant campanyes publicitàries que incideixin en la valoració dels nostres productes artesans.

6. Un projecte de futur per a l'agricultura i la pesca

6.1 Consideram el **sector agrari com a punt estratègic per al desenvolupament d'una economia equilibrada** per a les Illes Balears. Això implica que el sector ha de recuperar la rendibilitat de les seves explotacions, ha de modernitzar les seves infraestructures, ha de formar els seus professionals en els coneixements de les tècniques modernes de producció, i ha de disposar dels canals de distribució adients. En aquest sentit entenem que l'única viabilitat que té el sector agrari illenc és la d'oferir una producció de qualitat màxima que ens garanteixin uns preus que facin rendibles les nostres explotacions. La divisa és la qualitat no la quantitat.

6.2 El **reconeixement del fet insular com a element singular dins la PAC** serà uns dels objectius a aconseguir. No podem mantenir un tractament idèntic al que reben els pagesos del continent perquè les seves necessitats són distintes i l'agricultura no té assignat el mateix paper equilibrador del territori que a un espai reduït i aïllat com és el nostre. Sense aquest reconeixement difícilment podrem impulsar una política pròpia que ens permeti mantenir el sector en òptimes condicions.

6.3 Contribuirem a **millorar la disponibilitat de terres** posant a l'abast dels agricultors un banc de terres gestionades per l'Administració i que en l'accés s'afavoreixin els joves agricultors. Promourem la concentració parcel·lària, com també preservarem els elements tradicional del paisatge agrari. Cal evitar l'atomització de les explotacions, s'han d'establir unitats mínimes de conreu superiors a les estatals.

6.4 Garantirem que els **parcs naturals**, en els terrenys que correspongui d'acord amb el grau de protecció, puguin desenvolupar les activitats econòmiques agràries pròpies de la seva naturalesa tradicional.

6.5 Promourem la **incorporació dels joves agricultors** a partir d'un major reconeixement de la seva activitat professional, com també de gestors del medi natural. El futur de la pagesia és a les seves mans, per tant, des de la Conselleria s'establiran conjuntament amb ells, a través de les associacions més representatives del sector, projectes institucionals específics per facilitar la seva incorporació, alhora que hauran de comportar la modernització i adaptació de les explotacions a les noves necessitats del mercat illenc.

6.6 La **investigació agrària** és cabdal per desenvolupar una activitat agrària moderna, productiva i alhora sostenible. L'Administració agrària impulsarà la formació i la investigació agrària a la Universitat de les Illes Balears, a més de crear una xarxa de centres d'experimentació i de finques col·laboradores.

6.7 Es posaran tots els mitjans per **garantir la salut de la ramaderia illenca** contra qualsevol forma d'epidèmia, mitjançant una intensificació dels controls existents i l'augment de les mesures preventives.

6.8 **Fomentarem l'agricultura ecològica** com a alternativa a la convencional i que, a més, doni com a resultat un producte amb un valor afegit més gran que no la producció uniforme de l'agricultura industrialitzada. Estimularem la difusió de pràctiques agrícoles més sostenibles i més respectuoses amb el medi ambient.

6.9 Potenciarem l'associacionisme i el cooperativisme agrari dirigit a una **bona comercialització**, i amb el suport de campanyes institucionals envers el productes illencs i, de manera molt especial, les denominacions d'origen. També, per obtenir un producte de gran valor afegit, les associacions de productors s'impulsaran com a cèl·lules que permetin la creació d'indústries agroalimentàries.

6.10 Promourem les infraestructures de distribució per poder fer possible l'**augment dels conreus de rec**, mitjançant la utilització de les aigües depurades, els sistemes gota a gota, etc.

6.11 Impulsarem la **renovació de la flota pesquera**, sobretot amb aquelles inversions que suposin una millora de la seguretat i de la qualitat de vida dels treballadors de la mar. Potenciarem les associacions dels professionals del sector, sobretot de les confraries de pescadors i de les federacions, com a interlocutors i col·laboradors de l'Administració.

6.12 Continuarem amb la millora dels processos de comercialització, amb la modernitat, la transparència i la implicació dels productors que pugui augmentar la rendibilitat de la seva tasca. Reprendrem les actuacions encaminades a facilitar la diferenciació del peix fresc procedent de les nostres pesqueres i a fomentar-ne el seu consum. Així mateix promourem les iniciatives que permetin posar en funcionament determinats processos de transformació (salats, filetejats, congelats, fumats ...) de determinades espècies excedentàries de temporada per tal de revaloritzar el producte.

6.13 Dedicarem especial esment a les reserves marines com a espais de gestió, de seguiment científic i de vigilància especials en què els efectes positius no només beneficien l'espai protegit, sinó que afavoreixen la recuperació dels recursos de les zones colindants.

6.14 Reivindicarem l'elaboració d'un pla específic que permeti, en base als drets històrics reals, contingentar l'esforç pesquer a tot el nostre litoral, amb la distància i la isòbata on treballa normalment la nostra flota. És una manera efectiva d'implicar més el sector en la conservació dels recursos pesquers i d'evitar que embarcacions foranes puguin fer malbé la riquesa íctica que, malgrat tot, encara conservam. D'altra banda, seria molt positiu poder millorar les competències en pesca marítima i ordenació pesquera que actualment es limita a aigües interiors i s'hauria d'ampliar al que s'anomena "aigües territorials" (12 milles de la costa), amb la corresponent modificació del marc legal, per la qual cosa pot ser una oportunitat la modificació de l'Estatut d'Autonomia. El PSM lluitarà enèrgicament per aconseguir aquests objectius, fonamentals per a la supervivència de la nostra flota artesanal, i dels quals els partits comandats de s de Madrid no n'han volgut parlar mai.

7. El treball en les millors condicions

7.0 Conscients dels atacs als drets dels treballadors que suposa el moviment de globalització neoliberal que patim posarem tots els esforços a defensar els drets que encara tenen i a potenciar el recobriment dels drets perduts. Defensarem la potenciació de les pensions públiques enfront del foment dels fons privats de pensió que promouen les administracions del PP i del PSOE i part dels sindicats majoritaris. Vetlarem pel manteniment i la potenciació de la sanitat pública i de l'escola pública enfront de les investides privatitzadores de la dreta i de la pseudoesquerra.

7.1 Continuarem treballant **per un model global i integral d'ocupació**, prioritzant les polítiques actives d'incentivació de contractació estable. Proposam controlar i acotar l'ús de la contractació temporal a les veritables necessitats de les empreses i dels sectors, vetlarem perquè els contractes temporals serveixin exclusivament per atendre necessitats no permanents. Donarem suport a una major flexibilitat en la determinació de la jornada laboral idònia per a cada persona.

7.2 El nostre objectiu és **la plena ocupació**, unes condicions laborals dignes i que permetin compatibilitzar la vida laboral i la vida familiar, tot i ser conscients que encara som receptors anuals de mà d'obra immigrant, no totes les persones residents troben un treball adient a la seva formació, per això implicarem el SOIB en les tasques d'orientació i suport perquè aquestes persones puguin accedir amb més facilitat a un treball adient, atenent les seves particulars condicions (edat, discapacitats, marginats, etc.). El PSM segueix amb interès el nou debat obert per la conciliació de vida laboral i familiar i dóna la benvinguda a totes aquelles que vagin cap a aquesta direcció.

7.3 Som conscients del nombre d'**accidents laborals** que s'han produït aquests darrers temps. Per aquest motiu ens comprometem a impulsar les següents actuacions: a) Intensificar les campanyes de sensibilització adreçades al conjunt de la població i especialment als empresaris i treballadors; b) Potenciar les accions de formació, en particular les adreçades als sectors amb risc superior, com el sector de la construcció; c) Suport específic a les petites i mitjanes empreses perquè incorporin els elements preventius de riscos laborals; d) Implantar una cultura preventiva implicant organitzacions patronals i sindicats; e) Incrementarem els serveis d'inspecció i sanció respecte a les empreses que no compleixin la normativa vigent.

7.4 Crearem un **Observatori del Mercat de Treball** que identifiqui les necessitats d'ocupacions a llarg termini, per poder establir les grans tendències laborals i evitar discrepàncies

entre oferta i demanda, com també per preveure les polítiques formatives que s'hagin de promoure a curt, mitjà i llarg termini. Així continuarem amb l'impuls de la formació continuada als treballadors en la millora dels seus coneixements professionals o en l'adquisició de nous.

8. El finançament

8.1 Sense un finançament adient, res del que proposam serà possible, per això des del PSM promourem un finançament just de la nostra comunitat, fonamentat en el concert econòmic, i en el qual **l'Agència Tributària autonòmica sigui l'entitat que assumeixi la recaptació de la totalitat de contribucions dels ciutadans de les Illes Balears**, i després mitjançant un conveni amb l'Estat li aporti aquest la quota corresponent als serveis que aquest presta als ciutadans de les Balears, com també pels serveis comuns sobre els quals és competent.

8.2 Les Illes Balears seran solidàries amb la resta de comunitats autònomes espanyoles o territoris d'altres estats que pel seu nivell de desenvolupament així ho requereixin, però existirà un control sobre l'efectivitat de l'ús que es fa d'**aquesta solidaritat**, com també uns límits a la quantitat transferida que **en cap cas podrà superar el 4% del PIB** de la comunitat emissora.

2005	Empreses 4t trim.	Treballadors 2n trim.	Treballadors 4t trim.			
Sector	Cotitzants	%	Afiliats	%	Afiliats	%
Agricultura, ramaderia i pesca	904	2%	8.703	2%	6.841	2%
Indústria	2.410	6%	25.249	6%	21.684	7%
Construcció	5.414	15%	54.926	13%	47.654	15%
Serveis de mercat no turístics	16.809	45%	134.234	32%	111.333	35%
Serveis del mercat turístic	7.003	19%	118.436	28%	61.298	19%
Energia	59	0%	2.918	1%	2.779	1%
Serveis de no mercat	379	1%	19.999	5%	20.401	6%
Serveis mixtos	4.223	11%	55.493	13%	50.208	16%
NO CONSTA	4	0%	49	0%	37	0%
Total	37.205	100%	420.007	100%	322.235	100%

Any	PIB (milers d'euros)	%	PIB per càpita (euros)	%		
	Illes Balears	Espanya		Illes Balears	Espanya	
2000	16.110.000	630.263.000	2,56%	19.282	15.653	123,18%
2001 (provisional)	17.462.855	679.842.000	2,57%	20.288	16.695	121,52%
2002 (provisional)	18.585.979	729.021.000	2,55%	20.909	17.646	118,49%
2003 (provisional)	19.554.768	780.550.000	2,51%	21.290	18.582	114,57%
2004 (provisional)	20.899.973	837.316.000	2,50%	22.137	19.637	112,73%

